

Complexnummer: 526646

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Mensinge

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

526645, 526647, 526651, 526653, 526654, 526655, 529300

Woonplaats

Roden

Gemeente

Noordenveld

Provincie

Drenthe

Locatie van het hoofdobject

Mensingheweg 5, 9301 KA te Roden

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

In structuur en deels in detail gaaf bewaarde HISTORISCHE BUITENPLAATS MENSINGE met HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUI-EN PARKAANLEG (2), TOEGANGSBRUG (3), BOUWHUIZEN (4A en 4B), TOEGANGSHEK (5), DUIVENTIL (6). Grenzend aan de zuidzijde van de kerkbrink van Roden ligt de havezate Huis Mensinge, ook Huis te Roden genoemd, waarvan de eerste vermelding van een borgleen (stenen huis) op deze plaats uit 1381 dateert. In 1485 kwam Mensinge in bezit van het adellijke Groningse geslacht Van Ewsum in wiens bezit het tot 1720 zou blijven. Door Onno van Ewsum, woonachtig op het stamslot in Middelstum, werd Mensinge als lustslot herbouwd waar hij 'om genoechte placht in te wonen'. Na plundering door de Groningers in 1498 en brand in 1514, begon Johan van Ewsum in 1540 met de herbouw van het huis. Mensinge was in deze periode vermaard om zijn vruchtbomen en kruidentuin. In 1728, toen Mensinge in bezit was van Ida Ripperda, weduwe van Onno van Ewsum, werd het huis tot zijn huidige aanzien verbouwd; in een verkoopadvertentie werd de plattegrond van het huis omschreven zoals thans nog gaaf aanwezig is 'huis bestaande in vijf reale kamers met een groote keuken en een schoonder ruim gang waardoor alle vertrekken haar uit en door die gang nemen'. Van 1764 tot 1818 is Mensinge in bezit van de familie Ellents; daarna vererft het op het geslacht Kymmel dat het huis tot 1985 bewoont. In 1920 werd het aanzien van het goed gewijzigd door de bouw van twee bouwhuizen aan weerszijden van de toegangslaan en een monumentaal toegangshek, alle in historiserende (eclectische) stijl. In 1985 werd Mensinge verkocht aan de gemeente Roden, die het huis liet restaureren en het in 1988 als museum in gebruik nam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De historische buitenplaats Mensinge grenst aan de noordzijde aan het kerkterrein, aan de oostzijde aan de Mensingheweg, aan de zuidzijde aan het Mensingebos en aan de westzijde aan de Norgerweg. De stenen opstallen die zijn gelegen op het perceel dat grenst aan het Mensingebos hebben geen relatie met de buitenplaats en vallen om die reden buiten de bescherming.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven.

Waardering van het complex

De HISTORISCHE BUITENPLAATS MENSINGE is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur van het hoofdgebouw, de oorspronkelijke plattegrond en de aanwezigheid van een aantal waardevolle interieuronderdelen;
- vanwege de vroeg-20ste-eeuwse toevoegingen (bouwhuizen, brug en toegangshek) in historiserende plaatsing en stijl;
- vanwege de visuele samenhang tussen de complexonderdelen.
- vanwege de visueel-landschappelijke relatie tussen de buitenplaats en haar omgeving;

Monumentnummer*: 526645

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	04 juli 2005
Kadaster deel/nr	82854/79

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*				
Roden		Noordenveld		Drenthe				
Straat*		Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mensingheweg		5			9301 KA	Roden		
Mensingheweg		7			9301 KA	Roden		
Mensingheweg		9			9301 KA	Roden		
Kadastrale gemeente*		Sectie*		Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Roden		E						400

Omschrijving**

Onderdeel 1

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (Huis Mensinge of Huis te Roden). Het aan drie zijden omgrachte bakstenen huis dateert in oorsprong uit de 15de eeuw, is herbouwd in de 16de eeuw en tot zijn huidige vorm verbouwd in 1728. Uit de 15de eeuw resteren de met leem gemetselde binnenmuren ter plaatse van de huidige salon, grote kamer en bibliotheek; het 16de-eeuwse deel omvat de noordzijde met keuken en kelder (onderkeldering is uniek voor Drentse havezaten); bouwsporen verwijzen naar het dit oude deel en het aansluitende deel uit 1728, inwendig tussen deze delen een steektrap. Het op U-vormige grondslag opgetrokken gebouw bestaat uit een langgerekt (ondiep) hoofddeel van twee verdiepingen en twee lagere verdiepingloze zijvleugels van ongelijke lengte onder met gesmoorde Oud-Hollandse pannen gedekte schilddaken; gemetselde schoorstenen. In de gevels vernieuwde vensters (H-vensters met tweeruits bovenlicht, waarvan een aantal met persiennes). Restauratie 1986. De symmetrisch ingedeelde voorgevel van vijf vensterassen heeft centraal de toegangsdeur met bovenlicht gevat in een eenvoudige omlijsting. De regelmatig ingedeelde achtergevel heeft tien vensterassen met H-vensters op de bel-etage en openslaande vensters op de verdieping; drie getraliede kelderlichten. In deze gevel bouwsporen en baksteen van verschillend formaat. Smeedijzeren muurankers (schieters). In de zijvleugels toegangsdeuren, H-vensters met tweeruits bovenlicht (een enkel met persiennes), schijnvensters en kleine vensters; in de westgevel van de rechtervleugel een zonnewijzer. In het INTERIEUR is onder meer van belang:

- de gaaf bewaarde ruimte-indeling met lange gang (parallel aan de voorgevel) waarachter de kamers liggen;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de in oorsprong 16de-eeuwse keuken en kelder; keuken betegeld met 'witjes', grote schouw, vloer van Bremer zandsteen (ook in de gang);
- 18de-eeuwse schouw met verguld rococo snijwerk in de eetkamer;
- de gedecoreerde scheidingswand tussen bibliotheek en grote kamer met doorgang versierd met rococo snijwerk;
- de houtimitaties in de kamers (laat 19de-eeuws).

Waardering

HOOFDGEBOUW (Huis Mensinge of Huis te Roden) van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege het hoofdgebouw dat een representatief voorbeeld is van een Drentse havezate;
- vanwege de gaaf bewaard gebleven oorspronkelijke plattegrond en de aanwezigheid van een aantal waardevolle interieuronderdelen;
- vanwege de kenmerkende ligging binnen de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 526647

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 juli 2005
Kadaster deel/nr 82854/99

Woonplaats* Roden
Gemeente* Noordenveld
Provincie* Drenthe

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mensingheweg	5			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	7			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	9			9301 KA	Roden	Bij	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Roden	E			1189
Roden	E			954
Roden	M			1401
Roden	E			774
Roden	E			403
Roden	E			400
Roden	E			1190
Roden	E			948
Roden	E			1191
Roden	M			1400
Roden	E			951
Roden	E			405
Roden	E			952
Roden	E			404

Omschrijving**

Onderdeel 2

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Mensinge. Deels in structuur en deels in detail gaaf bewaard havezate terrein waarvan de kern gevormd wordt door het, binnen een rechthoekige grachtengordel en een formeel lanenstelsel, gelegen huis. De utilitaire inrichting van het terrein dateert waarschijnlijk uit de 15de eeuw (of daarvoor). Een rechte toegangslaan met lindes staat op de as van het huis; noordelijk van het huis ligt een grotendeels omgrachte moestuin annex boomgaard (thans weiland, enkele fruitbomen) en zuidelijk een weiland (toponiem 'de Duivenkamp'), dat zijn naam ontleent aan de daar gelegen 18de-eeuwse duiventil. In dit weiland een solitaire linde. Westelijk van het huis liggen eveneens weilanden. Het karakter van de aanleg wordt bepaald door kenmerkende lanen (eiken/beuken), die de huisplaats en de weilanden omsluiten.

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Mensinge van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van een gaaf bewaard en eenvoudig ingericht havezate terrein met grachten- en lanenstelsel met weilanden;
- vanwege het gaaf bewaarde oorspronkelijke karakter van de buitenplaats en de situering in het landschap nabij de kern van het dorp;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 526651

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 juli 2005
Kadaster deel/nr 82854/105

Woonplaats* Roden
Gemeente* Noordenveld
Provincie* Drenthe

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mensingheweg	5			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	7			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	9			9301 KA	Roden	Bij	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Roden	E			404
Roden	E			400
Roden	E			774

Omschrijving**

Onderdeel 3

Omschrijving

TOEGANGSBRUG behorende tot de buitenplaats Mensinge. Voor het hoofdgebouw ligt een boogbrug uit 1920 geconstrueerd uit beton en baksteen met (kunst)stenen versieringen. Het onderste gedeelte bestaat uit een segmentvormige betonnen boog waarop gemetselde pijlers met bekroning; gebogen bakstenen keermuren.

Waardering\

TOEGANGSBRUG van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de doelmatige en historiserende vormgeving;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de overige onderdelen van de buitenplaats.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 526653

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 juli 2005
Kadaster deel/nr 82854/103

Woonplaats* Roden
Gemeente* Noordenveld
Provincie* Drenthe

Locatiennaam Roden
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Roden
Sectie* E
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 774

Omschrijving**

Onderdeel 4A

Inleiding

De in historiserende stijl opgetrokken bouwhuizen uit 1920 behorende tot de buitenplaats Mensinge staan aan weerszijden van de toegangslaan. Het noordelijke bouwhuis vormt de pendant van het zuidelijke bouwhuis.

Omschrijving

Noordelijk BOUWHUIS op haakvormige grondslag. Het uit baksteen opgetrokken verdiepingloze gebouw heeft geblokte hoeklisenen, een brede geprofileerde daklijst en een hoog opgaand met geglazuurde Romaanse pannen gedekt schilddak; gemetselde hoekschoorstenen met (kunst)stenen elementen en een ijzeren kap; dakkapellen. De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft een middenrisaliet met geblokte lisenen aan weerszijden van de segmentvormige inrijdeuren (thans met moderne glasinfilling) en boven de daklijst een frontonvormige bekroning met oeil de boeuf in een decoratieve omlijsting van (kunst)steen. In de gevel kruisvensters met glas-in-lood bovenraam; oorspronkelijk met luiken. Op de rechterhoek een inpandige zuilenportiek, waarin de toegangsdeur; hardstenen bordes; dak gedragen door (kunst)stenen zuilen. In de uitbouw aan noordwestzijde ijzeren rondboog stalvensters, waarvan twee later naar onderen toe verlengd. Aan de linkerzijgevel een ijzeren spijlenhek tussen twee hekstijlen. De moestuinmuur aan noordoostzijde (met ingemetseld oeil de boeuf) bijpassend maar niet oorspronkelijk.

Waardering

Noordelijk BOUWHUIS van twee bouwhuizen van algemeen belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de vroeg-20ste-eeuwse historiserende vormgeving;
- vanwege de beeldbepalende ligging aan de oprijlaan;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bouwhuis

Monumentnummer*: 526654

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	04 juli 2005
Kadaster deel/nr	82854/107

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Roden	Noordenveld	Drenthe					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Mensingheweg	5			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	7			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	9			9301 KA	Roden	Bij	
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>			
Roden	E			774			

Omschrijving**

Onderdeel 5

Omschrijving

TOEGANGSHEK behorende tot de buitenplaats Mensinge. In de as van het hoofdgebouw staat een monumentaal toegangshek uit 1920 bestaande uit vier, in blokwerk gemetselde pijlers waarvan de middelste groter en hoger zijn dan de buitenste. De pijlers staan op hardstenen voetstukken en hebben een hardstenen bekroning; de middelste zijn versierd met de wapens van Kymmel en Willinge. In het midden een dubbel smeedijzeren spijlenhek; aan weerszijden een enkel spijlenhek onder een boog met krullen.

Waardering

TOEGANGSHEK van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de monumentale en historiserende vormgeving uit het begin van de 20ste eeuw;
- als karakteristiek markeringspunt van de entree tot de buitenplaats;

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526655

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 juli 2005
Kadaster deel/nr 82854/108

Woonplaats* Roden
Gemeente* Noordenveld
Provincie* Drenthe

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mensingheweg	5			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	7			9301 KA	Roden	Bij	
Mensingheweg	9			9301 KA	Roden	Bij	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Roden	E			403

Omschrijving**

Onderdeel 6

Omschrijving

DUIVENTIL behorende tot de buitenplaats Mensinge. In het weiland terzijde van het huis staat een merkwaardig getordeerde zeshoekige duiventil uit ca.1750, opgetrokken uit witgepleisterde baksteen en gedekt door een met gesmoorde Oud-Hollandse pannen gedekt tentdak. Laag deurtje aan één zijde, kleine getoogde muuropeningen, vlieggaten.

Waardering

DUIVENTIL van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de originele vormgeving;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Duivenhok(L)

Monumentnummer*: 529300

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 juli 2005
Kadaster deel/nr 82857/121

Woonplaats* Roden
Gemeente* Noordenveld
Provincie* Drenthe

Locatiennaam Roden
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Roden	E			774
Roden	E			403

Omschrijving**

Onderdeel 4B

Inleiding

De in historiserende stijl opgetrokken bouwhuizen uit 1920 behorende tot de buitenplaats Mensinge staan aan weerszijden van de toegangslaan. Het noordelijke bouwhuis vormt de pendant van het zuidelijke bouwhuis. De jongere uitbreiding van het zuidelijke bouwhuis valt buiten de bescherming.

Omschrijving

Zuidelijk BOUWHUIS op rechthoekige grondslag. Het uit baksteen opgetrokken verdiepingloze gebouw heeft geblokte hoeklisenen, een brede geprofileerde daklijst en een hoog opgaand met geglazuurde Romaanse pannen gedekt schilddak; gemetselde hoekschoorstenen met (kunst)stenen elementen en een ijzeren kap; dakkapellen. De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft een middenrisaliet met geblokte lisenen aan weerszijden van de segmentvormige inrijdeuren (thans met moderne glasinulling) en boven de daklijst een frontonvormige bekroning met oeil de boeuf in een decoratieve omlijsting van (kunst)steen. In de gevel kruisvensters met glas-in-lood bovenraam; oorspronkelijk met luiken.

Waardering

Zuidelijk BOUWHUIS van twee bouwhuizen van algemeen belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de vroeg-20ste-eeuwse historiserende vormgeving;
- vanwege de beeldbepalende ligging aan de oprijlaan;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bouwhuis